

Liikkumisen ohjauksen valtionavustus 2023 - Hakuohje

Tämä hakuohje koskee kahta eri valtionavustuskokonaisuutta, joiden haku toteutetaan samanaikaisesti:

- 1) Liikkumisen ohjauksen valtionavustukset
- 2) Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishojelmien valtionavustukset

Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa (509/2018). Valtionavustus myönnetään hankeavustuksena. Valtionavustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat ihmisten kulkutapavalintoihin. Valtionavustuksen myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Liikkumisen ohjaus (Mobility Management) tarkoittaa viisaan liikkumisen edistämistä muun muassa neuvonnalla, markkinoinnilla, liikkumisen suunnittelulla sekä palvelujen koordinoinnilla ja kehittämisellä. Tavoitteena on vähentää yksin omalla autolla ajamista sekä kasvattaa joukkoliikenteen ja muiden liikkumispalveluiden sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuutta.

Liikkumisen ohjauksen hankkeisiin myönnetään valtionavustusta noin 600 000-900 000 euroa momentin 31.20.55. julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen alajaottelusta liikkumisen ohjaus. Lisäksi tällä hakukierroksella voidaan myöntää **pyöräliikenteen edistämishankkeisiin valtionavustusta noin 150 000-200 000 euroa** momentilta 31.10.31 Eräät avustukset.

Kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishojelmien laatiminen on yksi valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman (LVM 2018) toimenpiteistä. Valtionavustusta voivat hakea kunnat joko yksittäisen kunnan tai useamman kunnan (esimerkiksi kaupunkiseudun) yhteisen edistämishojelman laatimiseen. Edistämishojelmien kautta pyritään saamaan kävely- ja pyöräilymäärät paikallisesti kasvuun, mikä edesauttaa myös valtakunnallisten matkamäärien lisäystavoitteiden (30 %:n kasvu vuoteen 2030 mennessä) saavuttamista. Kuntakohtaisten ja seudullisten kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishojelmien laatimisella ja toimeenpanolla on nähty olevan ratkaiseva rooli kunnissa, joissa merkittäviä toimenpiteitä kävelyn ja pyöräilyn hyväksi on saatu toteutumaan.

Edistämishojelmatyössä tulee tarkastella kävelyä ja pyöräliikennettä kokonaisvaltaisesti, huomioiden muun muassa kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edellytykset (yhdyskuntarakenne ja erilaisten palveluiden sijoittuminen), olosuhteet, liikkumisen turvallisuus, liikkumisen ohjauksen toimenpiteet ja kävelen ja pyörällä tehtyjen matkamäärien kehityksen seuranta. Lisäksi edistämishojelma tulee laatia ja toimenpiteitä suunnitella poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishojelmiin myönnetään noin 300 000 euroa momentilta 31.10.31. Eräät avustukset.

Avustuksen saajat

Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta voivat hakea ja saada

- kunnat

- kuntayhtymät
- muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Muita voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä voivat olla esimerkiksi erilaiset liikkumisen ohjausta järjestävät verkostot, säätiöt tai yhdistykset. Valtion toimijat eivät voi saada valtionavustusta eikä niiden toimintaa voida rahoittaa valtionavustuksella.

Hankkeita voidaan tehdä ja avustusta hakea yhteistyössä useamman kunnan tai toimijan toimesta. On toivottavaa, että samalla alueella toimivat tai teemallisesti yhteen liittyvät hankkeet tekevät yhteistyötä ja hakevat avustusta yhdessä. Etenkin seudullisten liikkumisen ohjausta edistävien organisaatioiden tulee tehdä yhteistyötä seudun laajuisesti.

Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksella halutaan tukea hankkeita, joilla saadaan aikaan liikkumisen ohjauksen toiminta- ja yhteistyömuotoja kohdepaikkakunnilla ja -seuduilla. Lisäksi halutaan tukea uusien palveluiden kokeiluja ja käyttöönottoja. Jos hankkeeseen osallistuu useampi kunta tai toimija, osapuolten osallistumisesta riittää hakemusvaiheessa alustava sitoutuminen, mutta ennen avustuksen myöntämispäätöstä osapuolten sitovat päätökset tulee olla avustuksen jakajan tiedossa.

Kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmat

Valtionavustusta kuntien tai seutujen kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmien laadintaan voivat saada kunnat ja kuntayhtymät. Avustusta voi saada uuden edistämishjelman laadintaan, mutta myös päivitystarpeessa olevan edistämishjelman päivittämiseen.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmahankkeiden avustuskriteerit, toteutusaika, raportointiaikataulu ja avustukseen hyväksyttävät kustannukset poikkeavat osin muista liikkumisen ohjauksen hankkeista. Poikkeukset on esitetty hakuohjeessa erikseen.

Avustuksella tuettavat hankkeet

Avustuksella halutaan tukea hankkeita, joiden tarkoituksena on ihmisten kulkutapavalintoihin vaikuttaminen tiedollisen ohjauksen, markkinoinnin, palvelujen kokeilun ja palvelujen kehittämisen kautta.

Avustettavien hankkeiden tulosten ja toimintamuotojen tulee olla mahdollisimman laajasti vaikuttavia ja niitä tulee voida soveltaa ja hyödyntää koko maassa. Hankkeissa pyritään jatkuvuuteen ja hakemuksissa tulee kuvata, miten toimintaa on suunniteltu jatkettavan valtionavustuksen jälkeen.

Hankkeisiin liittyvissä markkinointi-, viestintä- ja kampanjointitoimenpiteissä arvostetaan innovatiivisia, tavoitteellisia, selkeille kohderyhmille osoitettuja ja käyttäjiä osallistavia tai personoituja menetelmiä. Lisäksi toivotaan etenkin suoraan henkilöautomatkojen vähentämiseen pyrkivää tiedollista ohjausta ja markkinointia.

Energiansäästö ja fossiilisista polttoaineista luopuminen on tällä hetkellä hyvin ajankohtainen aihe. Liikkumisen ohjauksen toimenpiteillä voidaan vaikuttaa ihmisten kulkutapaan ja näin ollen myös energian käyttöön. Toiveena on, että hakemusten hankkeet nostavat tätä kokonaisuutta esille eri näkökulmista ja että

hankkeissa tiedostetaan eri toimenpiteiden mahdollisuudet olla osana laajempaa energiansäästökokonaisuutta.

Liikkumisen ohjauksen osalta vuodelle 2023 toivotaan hakemuksia erityisesti seuraavista teemoista:

1) Kestävät matkaketjut

Kestäviä kulkumuotoja yhdistelevät matkaketjut pitäisi tehdä mahdollisimman helpoiksi ja sujuviksi. Näin ne olisivat kilpailukykyinen vaihtoehto omalla autolla liikkumiselle. Teemassa rahoitetaan hankkeita, suunnitelmia ja kokeiluita, joilla edistetään kestävien matkaketjujen houkuttelevuutta liikkumisen ohjauksen keinoin. Arjen matkaketjujen lisäksi teeman sisällä voidaan rahoittaa hankkeita, jotka edistävät matkailun ja vapaa-ajalla tehtävien matkojen kestävyttä. Erityisesti pyöräilyn, kävelyn ja joukkoliikenteen yhdistelemisen helpottaminen, sujuvoittaminen ja houkuttelevuuden parantaminen erilaisin liikkumisen ohjauksen keinoin ovat tämän teeman pääfokuksessa, mutta myös sellaiset hankkeet, joissa yhdistetään uudenlaisia kestävästi liikkumisen palveluita osaksi matkaketjua, turvallisuus huomioiden, ovat tervetulleita.

Hankkeet voidaan kohdentaa tietyille ryhmälle kuten esteellisille henkilöille tai ne voivat olla kaikille suunnattuja. Teemassa voidaan myös rahoittaa kestäviä matkaketjuja edistäviä seudun tai kunnan liityntäpysäköintisuunnitelmia tai -strategioita.

2) Kestävän liikkumisen kokonaisvaltaiset suunnitelmat

Teemassa rahoitetaan seudullista kestävästi liikkumisen kokonaisvaltaista, strategisen tason suunnittelua, esimerkiksi seudullisen kestävästi liikkumisen toimenpidesuunnitelman tai strategian laadintaa. Kokonaisvaltaisessa suunnitelmassa tulee käsitellä liikennejärjestelmän kaikkia osa-alueita ja sen tavoitteena tulee olla kestävästi liikkumisen edistäminen. Myös liikennepalvelujen esteettömyys olisi hyvä sisällyttää suunnitelmaan. Suunnitelman laadinnassa voi soveltuvin osin hyödyntää EU:n SUMP-toimintamallia (Sustainable Urban Mobility Planning), katso lisätietoja [täältä](#). Lisäksi teemassa voidaan rahoittaa kunnan tai seudun pysäköintipolitiikan tai -strategian laadintaa.

3) Liikkumisen ohjaus infrahankkeissa

Tässä teemassa rahoitetaan hankkeita, joissa kehitetään toimintatapoja ja periaatteita liikkumisen ohjauksen kytkemisestä infrahankkeisiin. Teeman hankkeissa tulee tarkastella, miten liikkumisen ohjauksen keinoja voidaan hyödyntää, kun uudet tai merkittävästi saneeratut kestävästi liikkumisen infrakohteet (esim. pyöräpysäköinti, pyöräkatu, jalankulku- tai pyöräilyväylät) otetaan käyttöön. Lisäksi teemassa voidaan rahoittaa hankkeita, joissa kehitetään työmaa-aikaisten liikennejärjestelyiden käsittely- ja hyväksyntäprosessia sekä sitä miten kestävästi liikkuminen huomioidaan osana työmaan aikaista toimintaa. On toivottavaa, että hankkeissa tehdään yhteistyötä yleisimpien katualueella töitä tekevien toimijoiden kanssa.

Teemassa ei rahoiteta yksittäiseen infrakohteeseen liittyviä kertaluontoisia toimenpiteitä.

4) Työpaikkojen liikkumisen ohjaus

Runsas paikallaanolo ja vähäinen liikunta aiheuttavat vuosittain yhä kasvavan kuluerän työpaikoilla ja yhteiskunnassa. Työmatka lihasvoimin liikkuen vähentää sairauspoissaoloja ja stressiä sekä lisää työtehoa. Teemassa rahoitetaan hankkeita ja kokeiluita, joilla edistetään kestävästä liikkumisesta työ- ja työasiointimatkoilla liikkumisen ohjauksen keinoin. Erityisesti kannustetaan hankkeisiin, joissa pyritään löytämään uusia keinoja yritysten ja kuntien yhteistyöhön tämän teeman ympärillä.

Samanaikaisesti tulee huomioida, että työmatkoilla tapahtuvien tapaturmien määrä on suuri ja niistä aiheutuu merkittävät kustannukset. Tästä syystä myös liikenneturvallisuuden valtionavustushaussa ([linkki hakusivulle](#)) on työmatkoihin liittyvä teema ja sen tavoitteena on edistää turvallista liikkumista työ- ja työasiointimatkoilla. Useimmiten liikkumisen kestävyyttä ja turvallisuutta kannattaa edistää yhdessä. Jos Traficomille toimitettava hanke-ehdotus sisältää sekä liikkumisen ohjauksen, että liikenneturvallisuuden tavoitteita ja toimenpiteitä, voidaan hanketta rahoittaa sekä liikkumisen ohjauksen, että liikenneturvallisuuden avustusmomentilta. Tällaisessa tapauksessa hakemus jätetään siihen hakuun, jonka aihepiiri on hankkeessa suuremmassa roolissa. Jos hankkeella tavoitellaan ensisijaisesti kestävästä liikkumisesta kasvua, jätetään hakemus liikkumisen ohjauksen hakuun. Jos taas ensisijaisena tavoitteena on tapaturmien vähentäminen ja turvallisuuden parantuminen, jätetään hakemus liikenneturvallisuuden hankehakuun.

Jos hanke-ehdotus sisältää sekä liikkumisen ohjauksen, että liikenneturvallisuuden osia, hanke-ehdotuksessa on hyvä kuvata selkeästi mitä tavoitetta mikäkin toimenpide tai osatehtävä ensisijaisesti edistää. Lisäksi hakemuksessa tulee esittää arvio hankkeen sisällön ja resurssien jakautumisesta näille kahdelle tavoitteelle.

5) Muut liikkumisen ohjauksen hankkeet

Hakemus voi kohdistua myös muuhun liikkumisen ohjauksen toimintaan tai hankkeisiin. Lisäksi valtionavustuksella voidaan rahoittaa kävelyn, pyöräliikenteen tai joukkoliikenteen valtakunnallista, liikkumisen ohjauksen keinoin tehtävää edistämistoimintaa.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmat

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmien osalta rahoitetaan kuntien ja seudullisten toimijoiden kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmien laadintaa. Kyseessä voi olla uusi edistämishjelma tai edistämishjelman päivitys.

Kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmassa on hyvä tarkastella kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edellytyksiä ja nykyisiä liikkumisolosuhteita sekä kartoittaa asukkaiden tarpeita; asettaa edistämistyölle visio ja tavoitteet kytkeytyen kunnan tai seudun strategioihin; määrittää toimenpiteet edistämistyölle osa-alueittain (infrastruktuurin osalta määritellä jalankulun keskeiset reitit huomioiden mm. yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille ja pyöräliikenteen osalta tavoiteverkko sekä keskeisimmät pysäköintikohteet, sekä laatia näille kunnossapidon periaatteet, liikkumisen ohjauksen osalta määrittää toimenpiteet, kohderyhmät ja vastuutahot jne.). Lisäksi edistämishjelmassa tulisi määrittää toimenpiteille seurantamittarit ja seurannan vastuut. On olennaista, että edistämishjelman sisältö ja

edistämistyön tavoitteet ja osa-alueet toimenpiteineen määritellään kunnan/seudun omista lähtökohdista.

Edistämishjelman laadintaprosessissa edellytetään vuorovaikutusta kunnan eri toimialojen (mm. liikenne- ja maankäyttö, kasvatus ja koulutus, elinkeinopalvelut, liikunta-, terveys- ja hyvinvointipalvelut, viestintä) sekä keskeisten sidosryhmien (mm. yritykset ja kolmannen sektorin toimijat em. toimialoilta sekä alueelliset julkisen sektorin toimijat) välillä. Myös kunnan/kuntien poliittisten päättäjien tavoittaminen ja osallistaminen jo edistämishjelman laatimiseen on suositeltavaa. Kun edistämistyön kannalta keskeiset toimijat tavoitetaan ja osallistetaan työhön jo ohjelman laatimisen yhteydessä, tukee se valmiin edistämishjelman toimeenpanoa.

Edistämishjelma suositellaan vietävän poliittiseen käsittelyyn (kunnanhallitus/-valtuusto).

Myönnettävän avustuksen määrä

Avustusta voidaan myöntää valtionavustusasetuksen mukaisesti enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus on harkinnanvarainen ja myönnettävän avustuksen määrä voi olla haettua alempi. Jos hanke saa tämän avustuksen lisäksi muutakin valtionavustusta tai vastaava tukea, ei hankkeen valtionavustusten yhteismäärä saa ylittää 75 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Hyväksyttävinä kustannuksina pidetään liikkumisen ohjaus -toiminnan suunnittelusta, projektinhallinnasta ja siihen liittyvän muun toiminnan toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten täytyy perustua todellisiin kustannuksiin ja olla todennettavissa kirjanpidosta. Esimerkiksi talkootyö ei ole valtionavustuskelpoista. Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten tulee syntyä vuoden 2023 aikana.

Liikkumisen ohjauksen hankkeisiin voidaan myöntää valtionavustusta esimerkiksi seuraaviin kustannuksiin:

- Avustuksen saajan henkilöstömenot
  - Henkilöstömenoja ovat liikkumisen ohjauksen hanketta tekevän henkilön tai projektihenkilöiden palkkakustannukset. Palkkakustannukset voivat olla vakituisen tai hankkeeseen palkattavan henkilöstön kustannuksia.
  - Avustuksen saajan omista henkilöstömenoista tulee täyttää työajanseurantalomake sekä kustannusperuste, mikäli niitä käytetään omarahoitusosuuden kustannuksina.
- Palvelujen ostot
  - Konsulttipalvelut, asiantuntijapalvelut, palveluiden suunnittelu sekä selvitykset ja tutkimukset
  - Painatus-, ilmoitus- ja markkinointipalvelut ja tapahtumakustannukset
  - Liikkumispalveluiden käyttöönottoon ja pilotointiin liittyvät kustannukset
- Projektin aineet, tarvikkeet ja tavarat
  - Pääsääntöisesti aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset saavat olla enintään noin 10% hankkeen kokonaiskustannuksista. Projektin aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kohdalla päätöksessä käytetään tapauskohtaista harkintaa.
  - Hakijan omistukseen jäävien laitteiden hankintaa ei tueta.
- Markkinointi- ja viestintäkustannukset

- Matkakustannukset
  - Valtionavustuskelpoisia ovat hankkeeseen ja sen toteutukseen olennaisesti liittyvät matkakustannukset.
  - Seminaarimatkojen tulee liittyä keskeisesti hankkeen sisältöön (esimerkiksi hankkeen esittely).

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmien laadinnassa valtionavustusta voidaan myöntää esimerkiksi seuraaviin kustannuksiin:

- Avustuksen saajan henkilöstömenot
  - Henkilöstömenoja ovat hanketta tekevän henkilön tai projektihenkilöiden palkkakustannukset. Palkkakustannukset voivat olla vakituisen tai hankkeeseen palkattavan henkilöstön kustannuksia.
  - Näistä kustannuksista tulee täyttää työajanseurantalomake sekä kustannusperuste, mikäli niitä käytetään omarahoitusosuuden kustannuksina.
- Palvelujen ostot
  - Konsulttipalvelut ja asiantuntijapalvelut, jotka liittyvät edistämishjelmaan laadintaan.

Hakuvaiheessa hankkeiden kustannusten jakautuminen tulee olla selkeästi eritelty sekä hankeosapuolten että toimenpiteiden välillä. Palveluiden ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat on yksilöitävä hakemuksessa.

Liikkumisen ohjauksen ja kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmien valtionavustuksissa ei myönnetä avustusta seuraaviin kustannuksiin:

- Joukko- tai palveluliikenteen ostot (liikennöinti) ja (lippu)hinnan alennukset, käyttäjäkohtaiset liikkumispalvelupaketit
- Infrastruktuurin suunnittelu tai toteuttaminen, esimerkiksi polkupyörien liityntäpysäköinnin rakentaminen
- Tietojärjestelmien, laitteiden ja ohjelmistojen hankinta tai kehittäminen, esimerkiksi applikaatioiden hankinta tai kehittäminen
- Kuntien perustehtävien toteuttaminen kuten esimerkiksi joukkoliikenteen palvelutason määrittely tai kuntien korvaamien kuljetusten suunnittelu.

Edellä mainitut asiat voivat olla osana laajempaa hanketta, josta vain osaan haetaan liikkumisen ohjauksen valtionavustusta. Esimerkiksi hankkeeseen, johon liittyy tietojärjestelmien hankinta tai kehittäminen, valtionavustusta voi käyttää hankkeen projektikustannuksiin, markkinointiin, palvelun kehittämiseen esimerkiksi palvelumuotoilun keinoin ja käyttöönottoon, mutta ei suoraan tietojärjestelmien hankintaan tai kehittämiseen.

Traficomilla ei ole erillisiä lisäehtoja palveluiden ostoihin tai muihin hankintoihin liittyen. Hakija vastaa itse hankintalainsäädännön ja organisaation omien hankintasääntöjen noudattamisesta.

Avustuksen ajankohta

Avustusta myönnetään vuonna 2023 tehtäviin toimenpiteisiin. Hakemuksessa on kuvattava hankkeen tavoitteet ja sisältö sekä kuvattava vuoden 2023 aikana tehtävät toimenpiteet. Avustusta haetaan ja päätökset tehdään vuosittain Traficomille osoitettujen määrärahojen puitteissa. Hankkeen aloittamisvaiheessa kustannuksia on voinut syntyä jo ennen avustuspäätöksen tekemistä. Nämä

kustannukset voidaan hyväksyä valtionavustukseen oikeuttaviksi edellyttäen, että ne ovat syntyneet vuonna 2023.

Usein liikkumisen ohjauksen toimenpiteitä tehdään osana laajempaa toimenpidekokonaisuutta. Jos hanke liittyy monivuotiseen tai vuonna 2023 toteutettavaan laajempaan toimenpidekokonaisuuteen, hakemukseen voi liittää sitä koskevan toimintasuunnitelman tai vastaavan dokumentin tausta-aineistoksi. Hakemuksessa on kuitenkin eriteltävä selkeästi, mitkä tällaisen kokonaisuuden toimenpiteistä on tarkoitus tehdä liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen 2023 määrärahoihin ja miten rahoitus niille kohdistetaan.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan Traficomilta **hakulomakkeella**. Avustus myönnetään hakulomakkeella ja liitteenä annettujen tietojen perusteella. Lomakkeen tulee olla täytetty huolellisesti ja selkeästi. Hakemuksen yhteydessä tulee palauttaa vaadittavat liitteet.

Avustusta haettaessa tulee olla (hakulomakkeella ilmoitettuna):

- Hankeosapuolten päätös tai tieto alustavasta sitoutumisesta hankkeeseen, mikäli hankkeessa on useampia osapuolia.
- Hankkeen tulee olla käsitelty kohdekunnan tai seudun työryhmässä, joka mahdollistaa hankkeen sisällyttämisen laajempaan kokonaisuuteen (esimerkiksi liikennejärjestelmäryhmä, kunnan toimielin, liikenneturvallisuusryhmät). Mikäli hakija on joku muu kuin kunta tai seudullinen toimija (esim. ry), edellä mainittu käsittely on toivottavaa, muttei pakollista.
- Hakemuksen allekirjoittajalla tulee olla nimenkirjoitusoikeudet.

Hakemuksen liitteenä **tulee toimittaa** kustannusarvio. Hankkeen kustannukset tulee kuvata hakemukseen liitettävässä kustannusarviossa, joka tulee laatia annetulle pohjalle. Liikkumisen ohjauksen hankkeille ja kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishajelmille on omat excel-pohjansa (kustannuslomake 2023 liikkumisen ohjaus tai kustannuslomake käpy edistämishajelmat 2023, excel-taulukot).

Kustannusten tulee sisältää arvonlisävero vain, jos se jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Jos saajan maksettavaksi ei jää arvonlisäveroa, ilmoita kustannukset lomakkeella ilman arvonlisäveroa (alv 0). Jos arvonlisävero sen sijaan jää avustuksen saajan maksettavaksi, tulee lomakkeella ilmoittaa arvonlisäverollisina vain ne menot, joista vero jää avustuksen saajan maksettavaksi. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös KHO:2019:141 toteaa, että arvonlisävero ei jää kuntien tai kuntayhtymien lopulliseksi kustannukseksi. **Mikäli avustuksen hakija on kunta tai kuntayhtymä, asia on huomioitava kustannuslomakkeella eli kustannukset tulee ilmoittaa ilman arvonlisäveroa.**

Raportointivaiheessa kustannusarvioon täydennetään tulojen ja menojen toteuma ennen valtionavustuksen maksamista. Lähtökohtaisesti maksatukseen voi hakea vain niitä kustannuslajeja, joita suunnitelmavaiheessa on ilmoitettu.

Hakemuksen liitteenä **voi toimittaa** laajemman hankesuunnitelman erillisenä liitteenä.

Hakemukset (sisältäen hakulomakkeen, kustannusarvion ja mahdolliset muut liitteet) tulee jättää viimeistään marraskuun 30. päivänä 2022.

Hakemus tulee toimittaa sähköpostilla osoitteisiin kirjaamo@traficom.fi ja liikkumisenohjaus@traficom.fi

Hakemus on palautettava sähköpostitse allekirjoitettuna PDF-dokumenttina sekä muokattavana dokumenttina (word, excel).

Lähetettävän sähköpostin otsikkona tulee olla "Liikkumisen ohjauksen valtionavustus, hankehaku 2023, [hakijataho]".

Avustuspäätökset

Avustuspäätökset pyritään tekemään tammikuussa 2023. Avustuspäätökset toimitetaan sähköpostitse hakemuksessa mainituille yhteyshenkilölle ja vastuuhenkilölle.

Liikkumisen ohjaukseen sekä kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelmiin myönnettävä valtionavustus on harkinnanvarainen. Traficom tekee päätökset valtionavustusta saavista hankkeista vuosittain hakemusten sisällön ja lukumäärän perusteella määrärahojen puitteissa. Hakemuksia vertaillaan laadun, kustannusten ja hankkeen vaikuttavuuden osalta.

Liikkumisen ohjauksen hankkeiden arvioinnissa käytetään muun muassa seuraavia kriteerejä:

- Hakemuksen laatu, selkeys ja ymmärrettävyys
- Hankkeen kokonaisvaikuttavuus (paikalliset ja laajemmat vaikutukset) suhteessa hankkeen kustannuksiin
- Hankkeen välittömät ja mahdolliset päästövähennysvaikutukset
- Hankkeen kohdentuminen 2023 hakuteemoihin
- Useita hallinnonaloja yhdistävä toiminta
- Vuorovaikutteinen ja kohderyhmiä osallistava toimintatapa
- Liikkumisen ohjauksen toimenpiteiden sisällyttäminen tai yhdistäminen laajempaan kokonaisuuteen (esimerkiksi käynnissä olevaan infrastruktuuri- tai kunnossapitohankkeeseen).

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmien arvioinnissa käytetään muun muassa seuraavia kriteereitä:

- Edistämishjelman sisällön laaja-alaisuus ja kokonaisvaltaisuus (osa-alueittain, kuten avustuksella tuettavat hankkeet -kohdassa on esimerkinomaisesti kuvattu)
- Edistämishjelman laadinnan vuorovaikutteisuus ja osallistaminen (esim. kunnan eri toimialat, kolmas sektori, yritykset, alueelliset julkisen sektorin toimijat)
- Edistämishjelman kytkeytyminen kunnan tai alueen strategiaan ja poliittisiin tavoitteisiin (esim. liikenne-, ympäristö-, hyvinvointi- ja liikuntapoliittiset tavoitteet)

- Hankkeen kokonaisvaikuttavuus suhteessa hankkeen kustannuksiin

Hakuvaiheessa on hyvä esittää valmiin kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelman käsittely poliittisessa päätöksentekoaikavälissä.

Avustuksen maksaminen

Myönteisen valtionavustuspäätöksen saaneille avustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun toteutuneesta toiminnasta ja avustuksen käytöstä on esitetty hyväksytty selvitys. Vaadittavista selvityksistä on ohjeistettu tarkemmin liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeen seurantaohjeessa, joka julkaistaan viimeistään valtionavustuspäätösten yhteydessä.

Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksia voidaan hakea maksuun enintään kaksi kertaa raportoinnin yhteydessä: ensimmäisen kerran 31.8.2023 mennessä vuoden 2023 kuuden ensimmäisen kuukauden kustannusten osalta ja toisen kerran 1.2.2024 mennessä joko koko vuoden 2023 tai vuoden 2023 kuuden viimeisen kuukauden kustannusten osalta.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmien osalta raportointi ja maksatushakemus tehdään hankkeen päätyttyä tai viimeistään 30.11.2023 mennessä.

Seuranta, valvonta ja raportointi

Liikkumisen ohjaus

Kullekin hankkeelle, jolle myönnetään valtionavustusta, nimetään yhteyshenkilö Traficomilta. Valtionavustuspäätöksen saatuaan hankkeen yhteyshenkilön tulee olla yhteydessä Traficomin yhteyshenkilöön ja sopia hankkeen aikaisesta yhteistyöstä ja tiedottamisesta. Valtionavustuspäätöksen antamisen jälkeen hankkeen olosuhteissa saattaa tapahtua sellaisia osallistuvia tahoja tai rahoitusta koskevia tarkistuksia tai muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin, toteuttamisaikatauluun tai sisältöön. Näistä tulee tiedottaa ja sopia muutoksista yhteyshenkilön kanssa. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta avustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Hankkeen kirjanpidon tulee olla selkeästi eriytetty avustuksen saajan muusta kirjanpidosta. Hankkeen kustannukset tulee todentaa kirjanpidon otteella tai vastaavalla allekirjoitetulla dokumentilla.

Liikkumisen ohjauksen hankkeesta raportoidaan Traficomille kahdesti vuodessa (31.8.2023 ja 1.2.2024 mennessä). Samassa yhteydessä avustusta voidaan hakea maksuun. Raportointi ja maksatushakemus tapahtuvat liikkumisen ohjauksen lomakkeiden mukaisesti ja valtionavustuspäätösten yhteydessä annettavien ohjeiden mukaisesti.

Hankkeilta edellytetään vaikuttavuuden seurantaan koko hankkeen ajan. Hakuvaiheessa tulee kuvata hankkeiden vaikuttavuutta sekä ilmoittaa mittarit vaikuttavuuden seuraamiseksi. Raportointien yhteydessä hankkeen vaikuttavuus tulee kuvata sanallisesti ja mittarien toteumat päivittää. Vaikuttavuuden kuvaaminen ja mittarit voivat koskea joko hankkeen kokonaisuutta tai hankkeen

tiettyjä osatehtäviä. Liikkumisen ohjaus -toimintaan tai hankkeisiin liittyviä mittareita voivat olla esimerkiksi:

- kulkutapaosuus, kulkutapaosuuden muutokset
- ympäristövaikutukset
- mukana olevien hallintokuntien määrä
- tavoitettujen ihmisten määrä
- hankkeen kohderyhmän koko
- tavoitettujen yritysten määrä, yritysten työntekijämäärä
- verkkovierailut
- palvelun volyymi (käyttökerrat, operaatiot, asiakkaat)
- rekisteröidyt käyttäjät, palvelua käyttäneiden tai kokeilleiden määrä
- artikkeleiden määrä/mediaosumat/mediaseuranta
- jaetut esitteet tai muut materiaalit
- kuulijamäärät (esimerkiksi esitykset, seminaarit)
- ostettujen lippujen määrä (esimerkiksi työsuhdeliput)
- polkupyörien määrä pyöräpysäköintipaikalla (ennen/jälkeen)
- pysäköidyt autot (ennen/jälkeen), pysäköintipaikan käyttöaste
- sosiaaliset vaikutukset, kuten saavutettavuus, syrjäytymisen estäminen.

Hakuvaiheessa on myös hyödyllistä osoittaa valitun vaikuttavuuden ja sen mittarien liittyminen alueen strategiaan ja liikennepoliittisiin tavoitteisiin.

Hankkeessa tuotettava keskeinen materiaali (esimerkiksi loppuraportti ja hankkeen tulosten esittäminen) tulee olla julkaistavissa mm. Traficomin verkkosivuilla. Hankkeilta edellytetään julkaistavaa loppuraporttia, jota voi jakaa laajemmin. Valtionavustushankkeiden yhtenä tavoitteena on tuottaa tietoa sekä mahdollistaa tulosten hyödynnettävyys ja monistettavuus muille vastaaville hankkeille.

Julkaistavassa loppuraportissa on huomioitava mahdollisuuksien mukaan dokumenttien saavutettavuus. Ohjeita niiden tekemiseen löytyy mm. saavutettavasti.fi -verkkosivustolta:

<https://www.saavutettavasti.fi/saavutettavat-asiakirjat/>

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmat

Kullekin hankkeelle, jolle myönnetään valtionavustusta, nimetään yhteyshenkilö Traficomista. Valtionavustuspäätöksen saatuaan hankkeen yhteyshenkilön tulee olla yhteydessä Traficomin yhteyshenkilöön ja sopia hankkeen aikaisesta yhteistyöstä ja tiedottamisesta. Valtionavustuspäätöksen antamisen jälkeen hankkeen olosuhteissa saattaa tapahtua muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hankkeen kustannuksiin, toteuttamisaikatauluun tai sisältöön. Näistä tulee tiedottaa ja sopia muutoksista yhteyshenkilön kanssa. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta avustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmista raportoidaan Traficomille kerran vuodessa (30.11.2023 mennessä). Samassa yhteydessä myönnetty

avustus haetaan maksuun. Raportointi ja maksatushakemus tapahtuvat liikkumisen ohjauksen lomakkeiden mukaisesti ja valtionavustuspäätösten yhteydessä annettavien ohjeiden mukaisesti.

Hankkeen kirjanpidon tulee olla selkeästi eriytetty avustuksen saajan muusta kirjanpidosta. Hankkeen kustannukset tulee todentaa kirjanpidon otteella tai vastaavalla allekirjoitetulla dokumentilla.

Hankkeessa valmistuva kävelyn ja/tai pyöräliikenteen edistämishjelma tulee olla julkaistavissa mm. Traficomien verkkosivuilla. Hankkeilta edellytetään julkaistavaa loppuraporttia, jota voi jakaa laajemmin. Julkaistavassa loppuraportissa on huomioitava mahdollisuuksien mukaan dokumenttien saavutettavuus. Ohjeita niiden tekemiseen löytyy mm. saavutettavasti.fi -verkkosivustolta:

<https://www.saavutettavasti.fi/saavutettavat-asiakirjat/>

Lisätietoja

Lisätietoja liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen hakemisesta antaa Michaela Sannholm (michaela.sannholm@traficom.fi) puh. 029 534 6715.

Lisätietoja kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmista antavat Virpi Ansio (virpi.ansio@traficom.fi) puh. 029 534 6826 ja Kati Hyvärinen (kati.hyvarinen@traficom.fi) puh. 029 534 6704.

Lisätietoa ja hakulomakkeet vuodelle 2023:

<https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-liikkumisen-ohjauksen-valtionavustusta>

Traficomilla on samanaikaisesti auki tieliikenteen turvallisuuden hankeavustuksen haku. Huolehdi, että hakemus kohdistuu oikeaan valtionavustusohjelmaan:

<https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-tieliikenteen-turvallisuuden-hankeavustusta>

Liikenneturvallisuuden ja liikkumisen ohjauksen hakukierrosten menettelyistä järjestetään infotilaisuus pe 14.10. klo 13-14. Teams-linkki webinaariin löytyy sivulta:

<https://www.traficom.fi/fi/infotilaisuus-liikkumisen-ohjauksen-ja-liikenneturvallisuuden-hankeavustuksista-14102022>

Taustamateriaalia ja linkkejä

Taustamateriaalit on tarkoitettu teemojen taustoittamiseksi ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tarkoituksena on myös jakaa tietoa jo toteutetuista hankkeista ja projekteista. Hakijoiden suositellaan tutustuvan myös aiempien vuosien liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeiden materiaaleihin.

Yleistä

Vuosina 2012–2022 liikkumisen ohjauksen valtionavustusta saaneet hankkeet:

<https://www.traficom.fi/fi/liikenne/liikennejarjestelma/liikkumisen-ohjaus-ja-valtionavustukset>

Julkisen henkilöliikenteen tukien vaikuttavuus - Tarkastelukehikon määrittely ja tukien arviointi. Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 17/2022.

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Julkisen%20henkil%C3%B6liikenteen%20tukien%20vaikuttavuus_selvitys_2022-06-17.pdf

Liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeet vuosina 2014–2017. Selvitys liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeiden vaikutuksista ja kohdatuista haasteista. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 43/2018.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-594-5>

Liikkumisen ohjauksen keinojen vaikutukset kulkutapaan Liikenneviraston julkaisuja/ opinnäytetyö 9/2016 <https://www.doria.fi/handle/10024/123600>

Fiksusti kouluun -infosivusto. <https://fiksustikouluun.fi/>

Kestävän liikkumisen suunnitelmat

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmat, SUMP:

<https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>

Kävely, pyöräily

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 5/2018.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160720/LVM_5_2018.pdf

Valtionavustuksella tuetut kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmat:

<https://www.traficom.fi/fi/liikenne/liikennejarjestelma/kavelyn-ja-pyoraliikenteen-edistamisohjelmien-valtionavustukset>

Työpaikkojen liikkumisen ohjaus

Fiksusti töihin -infosivusto. www.fiksustitoihin.fi

Liikkumispalvelut

Polkuja kestävän liikkumisen palveluihin. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 24/2018. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-536-5>

Archiving sustainable micro-mobility. Green paper april 2020.

https://ramboll.com/-/media/files/rgr/documents/markets/transport/m/ramboll_micro-mobility_greenpaper_a4_0320_lowres_v.pdf?la=en

Kuntien yhteiskäyttöauto-opas. Väyläviraston oppaita 1/2019.

https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/opas_2019-01_kuntien_yhteiskayttoauto-opas_web.pdf

Pysäköinti

<https://park4sump.eu/>

Pysäköinti 2.0 – Pysäköinti osana kaupunkikehitystä. Verkkojulkaisu.

<http://pysakointi20.com/>

Vaikuttamismenetelmät ja markkinointi

Arviointi osaksi kokeilujen suunnittelua ja toteutusta – Käsikirja palvelujen kehittäjille. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 142.

<https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522168016.pdf>

Kestävän liikunnan toimien kulkutapavaikutukset. Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 13/2020.

[https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Kest%C3%A4v%C3%A4n liikunnan toimien kulkutapavaikutukset Traficom 13 2020.pdf](https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Kest%C3%A4v%C3%A4n%20liikunnan%20toimien%20kulkutapavaikutukset%20Traficom%2013%202020.pdf)

SEGMENT – kävelyn ja pyöräilyn kohderyhmätietoisien viestinnän työkalu. Liikennevirasto 2015.

[https://www.motiva.fi/files/10443/SEGMENT kavelyn ja kohderyhmätietoisien viestinnän työkalu.pdf](https://www.motiva.fi/files/10443/SEGMENT_k%C3%A4velyn_ja_kohderyhm%C3%A4tietoisien_viestinn%C3%A4n_ty%C3%B6kalu.pdf)

SHIFT – A review and framework for encouraging environmentally sustainable consumer behavior. Sitra Studies 132.

<https://media.sitra.fi/2018/05/23161207/sitrashiftraporttiwww.pdf>

Quality attributes of public transport that attract car users.

<https://www.worldtransitresearch.info/research/4727/>